

allebei een ceremonie wilden. Je gaat toch een band aan met elkaar en voor de almachtige, of almachtigen, al naargelang je eigen geloof. En dan moet je toch je eigen waardes daarin uitdragen.” Els: “Dat het niet voorbij gaat zonder meer.” Een kerkelijk huwelijk overwegen ze niet. Els: “Omdat we christelijk zijn opgevoed en het Hindoestaanse ons allebei aanspreekt, willen we dat geïntegreerd, zodat oost en west daarin terugkomen.”

Iets in die richting blijkt niet kant en klaar voorhanden. Danny: “We hebben wel gezocht, maar daar is heel moeilijk wat over te vinden.” Els: “We hebben gezocht naar huwelijksrituelen van Hindoestanen en Kelten, van die oudere volkeren. Uiteindelijk krijg je dan wel zoveel stukjes dat je je eigen ritueel kunt maken.” Danny: “Een vriendin van ons is erg verdiept in de Hindoestaanse cultuur. Daar hebben we steun van gehad. En ook ideeën. Het meeste hebben we toch zelf bedacht. Net als die zeven stappen. Die hebben we toevalligerwijze uit die film van Ghandi gehaald. Daar hebben we een mix ingebracht, door dat te combineren met de zeven kleuren van de regenboog en zeven steekwoorden.”

Als rode draad door het ritueel kiezen ze ‘de vier elementen’. Danny: “Dat zijn de basiselementen van het bestaan.” Els: “Die komen heel sterk terug bij alle grote tradities. Daarom hebben wij ook stenen ringen.”

De voorbereiding van het ritueel vergt veel tijd. Els: “Achter elkaar, goed twee weken.” Het is dan ook een moeilijke opgave. Danny: “Het moet een logisch geheel zijn.” Els: “We hebben het zo achter elkaar gezet dat een verhaal, een gedicht, muziek, elkaar afwisselden. Dat moest over het hele ritueel in balans zijn.”

Ze besluiten ‘intenties’ uit te spreken en geen beloftes, in het besef dat niet alles loopt zoals je hoopt. Danny: “Een intentie is lichter.” Els: “En beloftes bouwen natuurlijk heel zwaar karma op hè. Als je echt een belofte maakt —bijvoorbeeld: ik zal voor altijd van je houden— en je komt die niet na, dan komt dat ook weer terug in je karma. Waarom zou je het doen als het op die manier ook prima is?” Bewust kiezen ze ervoor de intenties op elkaar inhakend uit te spreken. Danny: “Zo moet het zijn. Wat ik begin moet zij af kunnen maken en omgekeerd.” Na de *zeven* kaarsjes op het paleis-raadhuis, de *zeven* talen, de *zeven* stappen en de *zeven* kleuren, zijn het nu *zeven* intenties, maar daar moet niets achter gezocht worden. Danny: “Zeven is niet een bijzondere fascinatie.”

Niet minder aandacht gaat uit naar de ringwisseling. Els: “We hebben ringen gedaan puur vanwege de symboliek, niet als dagelijks sierraad. Het is het oneindige. We hebben een ring van jade en een ring van onyx: wijsheid en bescherming. Dat is de betekenis van de stenen.” Danny: “Mijn vader heeft heel veel met halfedelstenen, sierstenen. Ook met de symboliek daarachter. Zo draag ik altijd een amethyst, tegen hoofdpijn. Dus hebben we ook bewust gezocht naar stenen geschikt voor dit ritueel. En zo kwamen we op jade en onyx.” Behalve over de ringen zelf, hun vorm en hun materiaal, is ook over het gebaar van het wisselen nagedacht. Danny: “Bij

de ringceremonie stonden de ouders achter ons. Want ook die moeten erachter kunnen staan.”

Al even inhoudelijk is het argument voor een duivenceremonie. Els: “De duiven zijn expliciet losgelaten voor de vrede. Die achtergrond van wereldvrede is genoemd.” Ze willen het ritueel zodoende verbreden. Els: “Niet alleen voor ons tweeën.”

Als het draaiboek eenmaal vastligt vergt de verdere voorbereiding niet veel tijd meer. Danny: “Er is niet geoefend, door niemand. Iedereen kreeg wel een paar dagen van tevoren de teksten uitgereikt, maar niemand wist hoe het in elkaar werd geweven.” Els: “Alleen de gitarist had het hele boekje. En mijn vader heeft de boel aan elkaar gepraat. Die had ook het hele boekje.”

De laatste voorbereiding, en tegelijk het eerste onderdeel van de dag als omvattend ritueel, is het op de ochtend van de trouwdag zelf bakken van ‘Herman’. Els: “Vriendschapsbrood.” Danny: “Je moet een kom beslag maken. Dat deel je in vieren. Eén deel houd je zelf, daar maak je brood van, de andere drie deel je uit. En iedereen maakt van zijn kwart weer een hele kom en deelt daarvan ook weer drie delen uit. Dat vermenigvuldigt en vermenigvuldigt zich dus. Een soort kettingbrief met broodbeslag. En dat hebben we die dag dus gemaakt en gepresenteerd.”

Vooraf hebben ze geen nauwkeurig beeld van de sfeer die de ceremonie moet hebben. Els: “Maar ik was wel blij dat ie vrolijk was. Niet zo van: er mag niet gelachen worden of niet gehuild.” Danny: “Dat vind ik altijd het moeilijke bij dit soort dingen, een ceremonie: die kunnen heel zwaar zijn, en dat heeft zijn functie, maar ik heb het idee, vooral bij een huwelijk: het is een ‘happy event’. De dingen die je uitdraagt moeten naklinken, maar het moet herinnerd blijven als leuk. Het moet niet angstaanjagend zijn. Daar had ik me ook niet prettig bij gevoeld.”

Beleving van de ceremonie

Els betreedt de ruimte in het besef aan iets bijzonders te beginnen: “Wij waren de eersten die daar aankwamen, dus dat is totaal anders dan bij de kerk, waar je als laatste binnenkomt. Iedereen deed zijn schoenen uit. Dat was gevraagd voor die ruimte. Er was een vrolijke sfeer.” Danny: “Er was een hele relaxte sfeer.”

Het is lastig aan te geven of de ceremonie verloopt als verwacht, daar niemand exact weet wat te verwachten. Eén detail gaat duidelijk anders dan gepland. Els: “De ringen waren verwisseld uiteraard. Ik had mijn ringen aan en hij kon die van mij niet aan. Die jade ring die ik jou gegeven had ging diezelfde avond al kapot. Die zijn ook maar een paar gulden in elk bijouretietje in de buurt. De mijne is inmiddels ook kapot. Maar ze hebben hun diensten bewezen.”

Het ritueel laat hen niet onberoerd. Daarbij valt op dat waar de voorbereiding diep ingaat op de inhoud van de diverse subceremonies, nu vooral